

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Főtér 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Megjelen minden vasárnap reggel. Kéziratok nem adóznak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 ft — Félévre 2 ft — Negyedévre 1 ft Hirdetéseket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít Egyes szám ára 8 kr.</p>	<p>Kiadóhivatal: Schvarcz Sándor könyvkereskedése, hova az előfizetési- és hirdetési díjak kiüldendők. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilttér petit sora 30 kr.</p>
--	---	--

Nemzetközi tanító kongresszus.

Első tekintetre alig méltathatja nemcsak a nagy közönség, de maga szaktestület is kellőleg annak a tervnek a jelentőségét, mely az ezredéves ünnepséggel kapcsolatban rendezendő kiállítás alkalmával a magyar fővárosban nemzetközi tanítókongresszust akar összehívni.

A terv a közoktatási minisztériumtól ered s az első stádiumon már túl van, a mennyiében az összehitt szakemberek elvileg helyeselték a tervet, a kivételt, a kivitelét nemcsak ajánlották, de közreműködésüket is megígérték.

Bár e szerint a dolog még csak a kezdet kezdetén túl van, nem tartjuk feleslegesnek már most hozzászólni s felhívni a figyelmet oly körülményre, mely nélkül ez a kongresszus — a mi érdekeink szempontjából — nem járna pozitív eredményvel, de a melynek figyelembe vételével a magyar tanító kar végtelen nagy szolgálatot tenne a magyar nemzetnek.

Ha ugyanis a magyar nemzetközi tanítói kongresszus csupán a nevelésügyi általános kérdések keretén

belül maradna, s a világ minden részéből bizonyára ide seregülő tanítóságot közéletünknek csak ezzel az ágával ismertetjük meg, a mely tudvalevőleg az újabb korban nem egyéb a hasonló külföldi viszonyok utánzatánál; akkor ránk, magyarokra nézve az egész dolog minden mélyrehatóbb eredmény nélkül mulik el. Az idegen nemzetek tanítói tudomást vesznek róla, hogy „Ausztriának ebben a részében“ is mozog a föld: megemlegetik szíves vendéglátásunkat, egy ideig beszélnek otthon a közöttünk töltött kellemes időről s aztán halad a világ tovább annélkül, hogy Magyarországról a külföldön egyetlen ember is másképen gondolkodnék, mint eddig.

Pedig ha valami, hogy ez a nemzetközi tanítói kongresszus volna hivatva arra, hogy végre valahára a világ minden népe lásson világosan s ismerjen meg bennünket olyanokul, a milyenek voltunk, s a milyenek vagyunk. Olyan alkalom lesz erre a nemzetközi tanítói kongresszus, mely nem egyhamar fog ismétlődni, sőt ha egyszer elszalasztjuk, ki tudja ismétlődik-e még valaha.

A magyar nemzetről az idegen népek által alkotott téves vélemények

vagy éppen teljes tudatlanságok a mai viszonyok között a világ rendelkezésére álló rendes eszközök által el nem oszlathatók.

A világ sajtója pl. sokkal inkább el van foglalva a maga dolgával, semhogy — a mi szemünkért — arra vállalkoznék, hogy részletes ismertető leckéket tartson közönségének, a magyarok mult és jelen viszonyairól. A különböző nemzetek iskoláinak is megvan a maguk speciális feladata, mely közé — ismét csak mi kedvünkért — Magyarország és a magyar nemzet behatóbb ismertetésébe nem bocsáthatnak. Így aztán szerzi a világ a rólunk való ismereteit azoktól, a kik nyujtják; s mint-hogy idegenek előtt mivelünk leginkább az ellenségeink szeretnek foglalkozni: a rólunk szerzett ismeret nekünk rendesen hátrányunkra van.

Mennyire másként volna ez, ha az idegen nemzetek tanítói, tehát azok az emberek igazi mivoltunkban ismernének bennünket, a kiktől maguk e népek milliói szerzik ismereteiket. Ha a művelt külföld tanítósága igazán megismeri multunkat és jelenünket, intézményeinket, államjogi helyzetünket, a jövőt illető törekvéseinket: akkor — bátran merjük ezt

A „CSONGRÁDI LAP” TÁRCZÁJA.

Szüret hajdan és most.

Ha valaki azon szándékból fog ezen sorok olvasásához, hogy mire rövid végére jut, borközi állapotban ringatózék, akkor melegen ajánlom Goda István úrnak csongrádi borát a harmad évit. Mert — köztünk legyen mondva tisztelt szerkesztő úr, — az igen finom lehet. — S én egyelőre csak annyit állíthatok róla, hogy lehet, mert még nem kóstoltam.

Ezen rövid bevezetést szükségesnek láttam különösen a magam reputációja érdekében kijelenteni.

De hagy jöjjön a szüret.

Az éj hűvös szele lengedez s erős harcztot vi a leszált őszi köddel. Minden csendes, csak a közbiztonság éber óre a bakter méri szokott egyhangú lépteivel az útezhosszát.

Egy-egy kuvasz kvakkantása ki-ki hallik a sövényen de ez is elnémul, hallván az ismerős léptek közeledését.

Lassanként elkezdődnek a kakasok kukorékolásai és hangzanak Csingerhátun szerte.

Először szólal meg a harangozó otromba goór kakasa; de Éber András harangozó, ki közel negyven éve viseli közmegelégedésre a magas hivatalt, még csak ak-

kor fordul a másik oldalára azon boldog tudatban, hogy itt az éjféli.

Az ő kakasa pontos szokott lenni.

De később kénytelen az álmat kidörzsölni szemeiből, mert megszóllalt a rektor ur kakasa is, azt pedig tudja minden jámbor ember, hogy három az óra.

Végre egy erőteljes kukorékolás túl harsogja valamennyit; ez a plébános ur Cochín kakasa. Ez azután kimondja, illetőleg kikukorékolja az igazságot.

Erre fölébred a bakter is, ki csak az imént szunnyadt el egy szolgálatra kész padon s ijedtében négy óra helyett kettőt kiált.

Szerencse, hogy senki sem hallgat rá.

Lassankint új életre ébred Csingerhát érdemes lakossága, zörögnek a kocsik, viszik a hordókat; a falu apraja-nagyja egy szent czél elérésében fáradozik . . . ki jutni minél előbb a szőlőbe.

Hamarosan megfosztanak egy pászta szőlőt ékességétől, s akkor gazd' uram reggelire instálja a népet.

Először is sorba jár a tavalyi törköly; majd hosszú nyárson nem annyira hosszú, mint vastag szalonnát forgatnak a ropogó venyige parázon.

A jó szalonnának meg az a jobb tulajdonsága, hogy szörnyen — adta kívánja a szőlőlevet. Megszánja hát gazd' uram a

száraz torkot s kézből kézbe jut s csikóbőrös kulacs, igazi karcos tartalommal, mely azonban bornak is bátran beválik.

Reggeli után kezdődik a tulajdonképeni szedés. A gazda derült arccal, szájában hosszuszára tajték pipával, iparkodik mindenütt jelen lenni. A gazgasszony keze alatt ugy ég a munka. Nyajas arczával jókedvre bátorit mindenkit Fölteszi a juhhusos paprikást, krumplit hámoz hozzá, majd tarhonya leversől gondoskodik, melybe szintén bőven juttat a tegnap este nyüzött bárány földimaradványaiából. — Ennyi a menu; no meg csúsztatéknak hozzá járul annak a mustnak az öregebb testvére, melyet most tapos a borgázoló.

Kint javában foly a munka. alig győzik szuszszal a csöbrös legények; de a szegre akasztott kulacs kitartásra ösztönzi lábaikat melyből fordulásközben húségesen g y a n t á z u a k.

A szőlőtaposónak szintén tánczra áll a lába; ezt ugyan kitüntetett hivatala is így hozza magával, de különösen azért, hogy a karcos hegedül.

Időközben a szőlőpásztor is előkerül.

Meglátszik, hogy z a g y m a g o s, mert x alakba rakja a lábait, de hát nem róják fel neki bűnül, mert ő is most szüretel. Csak hamar kezébe vándorol a kulacs s meg húzza emberül. Azután megered ajakán a beszéd. Földicséri a bort, hogy még

mondani — meg is szeret bennünket, s ha megszeret, akkor önlelkétől indítva adja tovább belyes ismereteit rólunk az iskola, a nép körében, a hol munkálkodik, s Magyarország felől egy csapásra tisztábban fog gondolkozni a világ, mint bármikor.

Erre a célra kell törekednünk minden erővel a nemzetközi tanító-kongresszus alkalmánál.

A rendezők főcélja az legyen, hogy az ideseregledő idegen tanítókat minden lépés, minden mozzanat külön államiságunk, nemzeti multunk, jelentünk s jövő törekvéseink felől világosítsa fel. Sőt az itteni, időhöz kötött benyomásoknál maradandóbb eszközökről is kell gondoskodni. Ne kiméljenek fáradságot és költséget attól, hogy hazánk s nemzetünk életére, kivált történetére s közjogára vonatkozó bár kisebb, de kimerítő munkálatok erre az időre lehetőleg minden nyelven megjelenjenek, s az a kongresszuson résztvevő tanítóknak ingyen szétosztassék.

Csak az igazságot és mindig az igazságot tartsák szem előtt. Akkor rem vétenek se a lojalitás sem a nemzet érdekei ellen.

Elemi iskoláinkról.

A tanév már jó előre haladt, városunk iskoláiban a tanítás még is csak alig, hogy kezdetét vette. Ezen késedelemnek azonban fő oka a kolera járvány volt, de hátráltatta a kezdetet az is, hogy a télire való betakarítás szokatanul késett. Az osztályok elég népeseek, sőt némely része túl zsufolt is, pedig még mindig kerül olyan tanköteles, a ki be nem iratkozott.

De különösen népeseek az I-ső osztályban.

Városunk tanügyének pedig egyik hátránya épen az, hogy azon osztály, melyben az ismeretek alapját rakják le, mindig oly zsufolt, hogy az osztálytanító alapot alig képes adni növendékeinek s a mit ad is, oly hézagoss, hogy arra a felsőbb osztályban

építeni csak kétszeres fáradsággal lehet.

Azonban azért az osztálytanítót okolni nem lehet, mert ember fölötti munkát teljesít akkor, mikor 100—120 növendéknek $\frac{2}{3}$ -át képesíti a felsőbb osztályra. Hogy alaptalanul képesít, nem az ő hibája, mert oly nagy számú növendékkel van dolga, hogy az alapos előkészítésre sem ideje, sem módja nincs.

Az első osztály az, hol a tanítónak legnehezebb, legfáradságosabb munkája van, hol egy életre kiható ismeret alapja rakatik le. És ennek az alapnak nagyon erősnek, szilárdnak kell lennie, mert igen magas azon fal, melyet erre építenek! De hogy az alap erős legyen, elkerülhetlen szükségesnek kellene lenni, hogy az első osztályokban ne legyen több növendék, mint a mennyt a törvény megenged. Mert ha sok növendéke van a tanítónak, nincs ideje arra, hogy kellő időt töltsön egyes tanítványival.

Nem áll tehát a tanítónak más módjában, mint ha meghosszabbítja a tanítási időt. De megengedi-e ezt az első osztályban a paedagogia? Nem

Mert mi lenne azon gyenge növényzetből, mely a tavaszi langyos nap melegére előbuvik a földből, s előbuvása után tüstént a nyári nap égető heve perzselné el gyenge levelét?! Éppen ilyen gyenge növényzethez hasonló az a játéktól elszakított első osztályos gyermek, a ki nek ha szellemét tulfeszítjük, később a komoly szellemi munkára tesszük azt alkalmatlanná.

Mert azon növény, melyet az ember arra erőszakol, hogy több gyümölcsöt hozzon, hamar meddővé lesz, gyakran kiszárad, de ha ki nem szárad is, csak hosszas pihenés után terem ismét újra.

De nem szabad tulfeszíteni annak a 6—7 éves gyermeknek szellemi erejét már azért sem, mert a mit tanul, az nem lesz maradandó becsü.

A növény, mely meleg ágy segítségével hamarabb hoz ugyan gyü-

mölcsöt a csendes időnél: de az ilyen gyümölcsnek az ize sem olyan zamatos, mintha a természet a maga rendes idejében hozná létre; de nem is tartós, mert hamar megrohad, hamar elpusztul.

Szóval a természetet erőltetni nem szabad, de az emberi szellemnél nem is lehet; mert maradandó becsü munkát csak akkor mutathatunk fel, ha a természet szabad befolyását nyugodtan bevárjuk.

Városunkban azon téves nézet uralkodik már évek óta, hogy az első osztályban inkább lehet 100—120. növendékkel haladni, mint a felsőbb 80-al. A ki pedig ezt állítja, alaposan téved és a paedagogiát nem lélektani alapon fogja fel.

Mert akkor, midőn a felsőbb osztályban 80—90 tanuló van, az első osztályban — ha erős alappal akarunk képesíteni — nem szabad volna többnek lenni 70—80 növendéknek. Nem állítom azt, hogy a felsőbb osztályban lehet inkább 100—120 növendék, mert annyival ott sem lehetne a paedagogia követelménynek megfelelően haladni, hanem azt állítom igen is, hogy felsőbb osztályban ugyanannyi növendékkel, mint az első osztályban, sokkal kevesebb erővel nagyobb eredményt mutathatunk fel; különösen ha a növendékek alapos készütségtűek.

Vizsgáljuk csak egy kissé a dolgot.

Midőn a tanuló az első osztályba feljön, minden ismeretet nélkülöz, a játéktól van elszakítva, az iskolai fegyelemről fogalma sincs, figyelni nem tud. A tanítónak tehát első kötelessége, hogy vele az iskolát megkedveltesse, az iskolai fegyelembe bevezesse, a játéktól figyelmét elvonva azt a komoly munkára irányítsa. — Mikor ez megvan, lélektanilag iparkodik kiismerni növendékeit, mert ha a tanító azoknak lelkét nem ismeri, eredményt felmutatni nem képes.

Felsőbb osztályban már mindez nem szükséges, mert ott már a gyermek tudja, mi az iskolai fegyelem, lelkének kiismerésére pedig ott van

ilyet a szőlőhegyen nem ivott; — pedig az imosztor ugyanezt mondta az imént a szomszédban.

Majd elbeszéli, hogy járt egy tolvajjal alma éréskor . . . Látta, hogy messzi van tőle hát rákiáltott; az azután ijedtében azt is ott felejtette, a mit máshol lopott.

Erre azután nevetnek, meg isznak egy nagyot.

Miska gyerek is a pásztor körül serteptél s annak ugyancsak bámulja a nyakában csüngő rozsdavevett mordályát, s azon erős föltevés érlelődik meg benne ez alatt, hogyha megnő, ő bizony szőlőcsósz lesz semmi más . . .

A hordók lassanként megtelnek s a gazdának számításán felül fizetett a szőlő.

Este aztán beáll a bál. Egész nap nem fáradt el senkisé. Szól a klarinét, meg a tekerő. A fehérszépnek is jó kedve van, habár csak mustot iszik.

A gyerekek nyers krumpliból szurdalt vesszőrakétkkal mulattatják magukat; egy pár ugyan beleesik a közeli „bogár hátú” kunyhóba, de a tüzet rögtön eloltják — unostal.

Vagy pedig azon versenyeznek, hogy

ki bírja tovább állani a „tótágast!”

Erre előhuzakodik a szőlőtaposó, hogy ő is megpróbálja. — Ő tudta azt gyermek korában legjobban.

Megkísérli egyszer, kétszer, de nem sikerül; hanem három a táncz és háromszor iszik a magyar! — biztatják többen. Harmadszor aztán azt nyerte vele, hogy elesett s betörte az orrát.

Ejféle felé már csak néhány elázott ezimóora magyaráz egymásnak valamit, de azt ugyan egyik sem érti meg.

Egyik erősen szívja kurta száru pipáját, de a szár sehogysem akar szelelni, mert valamelyik pajkos gyerek gyufaszálat tört bele.

A többiek csendesen nyugosznak a garád oldalán.

A szőlőtöke parázs is halványan pislog már, majd teljesen hamuvá válva, elalszik, s helyette a hold ezüst sugára világít. —

. . . Boldog szüret, mikor még mint pajzán gyerek gondtalanul játszottam az utporában, hova tűnt el régi képed? Hová lettek a barátságot szerető igaz magyarok? . . .

. . . Hová?!

— Most is zörög a kocsis hordják a hordókat Csingerhátról ki a szőlőbe.

Lebengészik a mit az Isten adott s közbe-közbe, ha megszomjaznak, isznak — vizet.

A szőlőpásztornak se bilen félre a kalapja, mint hajdan a régi jó világba. A gazda meg erősen szoritja, hogy legalább az öt hektó ki legyen, különben drágán issza meg a borát.

Ha harmincz, negyven liter a hija, könnyen segít magán; — hiszen közel van a kút. A szükség pedig fufangossá teszi a magyart. — Igaz ugyan, hogy ennek mi fogyasztók adjuk meg az árát, — de az ilyenkor nem számít.

Sok atyafi már természetesen eladja a szőlőt s azután néz rá szomorodva: enne bebelőle de nem akar a magáéból — lopni.

Föl-föl sir még néhol a klarinét éles hangja beleveggyülve a tekerő döcögős méla akkordja.

Most azzal biztatja szedőit a gazda, hogy daloljanak; ebből azonban ne tessék azt következtetni, hogy valami vig szüretben járnánk, hanem az régi dolog, hogy a ki dalol, az — nem eszik.

Sághi Mihály,

az az alsóbb osztályu tanító által elkészített érdemsorozat, a mi megjelöli azt, hogy milyen tehetségű ez, vagy amaz a növendék.

Szóval az első osztály tanítása és míg el nem érkezik azon idő, hogy az első osztályban a törvényes létszámnál több ne legyen, nem fog megszűnni azon panasz a felsőbb osztályokban, hogy a növendékek hiányos készültséggel mennek oda.

UJDONSÁGOK.

— November 5.

— **Halottak emléke.** November 1-je a halottak emlékének van szentelve. — A legszebb őszi napfény hintette szét langyos sugarait, megteltek a temetőbe vezető utcák közönséggel és minél közelebb értünk a temetőhöz, annál sűrűbb rajokba tömörült a kegyeletes hívek sokasága. A sírkövek és szegényes, egyszerű fáklyákkal sűrűn megrakott temető az élők városává változott e napon. A temető egy virágos kerthez hasonlított; a sírhalmok beváltak földve a szeretet és kegyelet néma adójával: virágkoszorúkkal. Gyengéd, igaz kegyeletet érző szív imába mélyed e napon, a Mindenható irgalmát könyörögte a nyugóra. Néma tisztelettel adóztunk az elhunytak emlékének és az emberi gyarlóság szülte világi hivalkodást, gyűlölséget eldobtuk magunktól, mert a domboru sírok között felejtünk mindent, csak az elhunyt alakja lebeg szemünk előtt és fájó érzélemmel helyeztük az eltitkolhatatlan szeretett könyveitől áztatott koszorunkat, a kedves halott fejfájára. Azután átalakul a temető egy csillagtáborrá; a legszegényebb élő is felgyújtja gazdag szeretetének szerény jeléül gyertyácskáját a virágos sírhalmra, s míg az halvány fényel pislog, ő csendes zokogással siratja az elhunytat. Az őszi dértől nedves füre szomoruan huldogál a sárguló falevél. . . . Átnyilallik szívünkön a bánatos érzés: nehéz, nagyon nehéz elfelejteni, kit igazán szeretünk.

— **Uj iskolaszék.** A pénteki községi közgyűlésben 3 évre megválasztották az iskolaszék tagjait. Ime a megválasztottak névsora: Bába Rókus, Dr. Buck Hermann, Csemegi Antal, Cs. Forgó József, Eszes Mátyás, Faragó Antal, Forgó G. Imre, Kádár Henrik, Kókai István, Siha József, Sohlya Antal, Szvoboda Ferencz, Zubek Rókus és Farkas Béla. A tanító-testület három tagot választ ezen iskolaszékbe.

— **Szegedi gyorsírók újabb diadala.** Az országos magyar gyorsíró egyesület október 28-án tartott rendkívüli közgyűlésében hirdette ki az ország különböző városaihoz hozzá beküldött pályamunkák eredményét. 62 pályázó közül a három első díjból kettőt szegedi gyorsírók nyertek meg és pedig az elsőt Klímák János szegedi főgymnásiumi VI. osztályu tanuló, a másodikat pedig Böröcz Mihály főgymn. VII. oszt. tanuló. „A szegedi főgymn. gyorsíró kör“ pedig az egylettől elismerő okiratot nyert.

— **Halálozás.** Massburg Sándor báró, fábiani nagybirtokos, 1848—49. honvéd huszár főhadnagy, október hó 29-én, életének 70. évében elhunyt. A boldogult egyike volt Csongrádvármegye oszlopos férfainak a ki a megyei életben tevékeny szere-

pet vitt. A függetlenségi eszméknek hirdetője és a függetlenségi pártnak tevékeny hű tagja volt egész életében. Az utóbbi években azonban majdnem tökéletesen visszavonult a küzdőtérrel, belátta azt, hogy a függetlenségi zászló leple alatt áldemokraták harezolnak és a valódi demokratikus érzelmű férfiak háttérbe szorítottatnak. Nem a tiszta demokratizmus lobogtatja már a vármegyén a felvilágosodás fáklyáját, hanem a demagógia szennyes rongyát lobogtatják a legyőzött szabadelvűség teteme felett. Az igazi elvhű függetlenségi-eknek jobb is már ma pihenni térni. Béke poraira!

— **Hivataltól felfüggesztve.** A vármegye alispáni hivatala, a szegedi kir. törvényszéktől átszarmaztatott bünyügi ítélet alapján, mely szerint Pintér Gyula helyettesített Szentés városi aljegyző sikkasztásért és sajtóvétségért jogerősen elítéltetett, a nevezett helyettesített aljegyzőnek hivatalától való felfüggesztését elrendelte. Az alispáni rendelet a megyétől tegnap expedíaltatott a városhoz.

— **Jókai ünneplése.** Félégyháza képviselőtestülete vasárnap Jókait díszpolgárrá választotta s jubileuma emlékére 2000 koronás alapítványt tett a magyar irodalomban kiváló félegyházi gymnásiumi tanulók számára.

— **Sikkasztás az aradi postán.** Balázs Gusztáv aradi posta s. tiszt, Schvarecz Jakabbal szövetkezve az érkező utalványok közül hatot nem vezetett be a kézbesítési könyvbe, hanem ők ketten aláírták és kiváltották. Mindkét sikkasztó töredelmesen bevallotta bűnét s most az aradi törvényszék fogházában várják sorsukat.

— **Agyonütötte a vejét.** Alig néhány hete történt, hogy a szőlők között egy asszony a férjét vad kegyetlenségével gyilkolta meg, most pedig egy após ütötte le a vejét. Csuros Veres József fiatal feleségét gyakran bántalmazta s az asszony férje dühe elől édes atyjához, Hajdu Mihályhoz, a tanyára menekült. Legutóbb is apja házában húzódott meg a menyecske, a hol november hó elsején megjelent a férj is töltött fegyverrel, azon szánlékkel, hogy apósát lelővi. Hajdu Mihály észrevette veje gonosz szándékát, hirtelen reá rohant s megkezdődött közöttük a borzasztó harc, mely halállal végződött. Hajdú minden áron a fegyvert akarta kiesaverni veje kezéből. A földön heverték már mind a ketten, midőn a vő apósa két ujját fogai közé kapta s kegyetlenül rágtá azokat. A kínos küzdelem hevében Hajdú mégis csak kiragadta veje kezéből a puskát s ennek agyával úgy ütötte fejbe a szerencsétlen fiatal embert, hogy az szörnyet halt. Hajdú még az nap jelentkezett a bíróságnál.

— **Ártézi kut az özeknek.** Pallavicini őgróf pusztaszéri birtokán ártézi forrást fúrnak és mesterséges csermelyt készítenek az uradalom vadjai számára. Ez egyike amaz előkészületeknek, a melyeket az őgróf tesz, hogy a prezuntív trónörökös tervezett vadászatán minél méltóbban fogadhassa.

— **Kitünő háziszér köhögés ellen.** betegek kik a következő meghülésben u. mint köhögés, rekedtség, hurutos betegségek a lélegzési szerveknek torokfájdalmak

tüdő betegség, lélegzési nehézségek számá-
hurutban szenvednek ajánljuk a következő
St. Georges köhögő theát, és a hozzá tar-
tartozó St. Georges köhögő port. A valódi
csakis St. Georges gyógyszerárban Bécs V.
Vimmergasse 33. kapható. Ezen különleges
gyógy thea a köhögésben szenvedőknél
olyan csillapító hatással van, hogy a leg-
jobb hirnevet vivta ki magának, számos
köszönő és elismerő levelek érkeznek na-
ponta.

— **Lapunk könyvnyomdájában jó ház-
ból való fiúk tanulólul fizetéssel azonnal fel-
vétetnek.**

I R O D A L O M.

Bentzon Th. Constance című egy kö-
tetes regénye (franciából Barbeli Victor
fordította) egyike a legérdekesebb mű-
veknek, a melyben nemcsak cselekmény
van bő mennyiségben, hanem sok filozófia
és gondolkodásra alkalmas matéria is. A
napirendben levő egyházpolitikai vita bizo-
nyos aktaalitást és különbözőbb érdeket köl-
csönöz e kötetnek. Hősnőjének történetét
tulajdonképen az ő édesanyjának történeté-
vel kezdi meg. Ez a nő csoda szép protes-
táns leány, a ki zárdába kerül és ott részint
a mistikus befolyás, részint egy hű barátnő
ellenállhatlan varázsának behatása alatt
egyszerre csak azt veszi észre a mély ke-
délyő leány, hogy az egyszerű, protestáns
hitvallás nem képes többé kielégíteni az ő
kedélyvilágát és titokban áttér a katolikus
hitre. Mikor később hazautazik és kiderül
a titok, nagy a rémület a család körében,
a meynek egyik oszlopos egy rideg modo-
rn, de fenkölt lelki protestáns lelki atya
De utóvégre is a megváltozhatlant meg
változtatni nem lehetvén, belenyugosznak
és ösztöntén örülnek annak, a midőn látják,
hogy a minden nemes tulajdonokban bővel-
kedő, de javithatlanul vak buzgó leány
belé szeret az ottani orvosba, a rendkívüli
emberies érzelmei mellett bizonyos atheis-
tikus allűröket nem képes elpalásrolni és
a ki nek ellenszenves liberalizmusa daczára
is szívesen nyújtja a lelki nagysága által
e büvölt „backfisch“ a jobját, szemet huny-
ván a köztük levő nagy elvi eltérések
előtt és egyedül ezt kötvén ki a vőlegény-
nél, a mi már mai nap nem szokatlan (ám-
bár nem a menyasszony ajkáról szokott
elhangzani,) hogy t, i. a gyerekek okvetle-
nül kétholikusok legyenek. Persze, hogy
az orvos, a ki nek mindegy, akár melyik
hitet valják szívesen beleegyezik és a kis
Constance csakugyan szigorú katolikus ne-
velésben részesül, anyjamintegy belelehel
lelkét; nemcsak a saját vallásos érzületét
csepegteti belé, hanem még a gyermek
atyjának vallástalanságát és hitetlenségét
is ő beune akarja kárpótolni a buzgó anya,
és férje bűneiért a gyermek által akar pe-
tentiát készközölni a férre számára is. El-
képzelhető tehát, hogy a különben rendki-
vüli bájos Constanceból 18 éves korában
a lehető legultramontánabb kisasszony lett.

A tulbnldog mama teljesítvnn szent
missióját, itthagya e földet és a tal világ-
ra száll megüszult lelke, itthagván a
földön az ő testi és lelki képmását. A
különben önfeláldozó és nemes gyermeknek
is elég baja akad az orvospapával aki nem
akar kigyógyulni abból a lelki betegség-
ből, hogy inkább hisz a természettudomá-
nyoknak, mint a blbliának.

E küzdelmek közepette érkezik a
szomszédságba lakni egy párisi világhi, de
Glenné, a kt a nagy világ zajától csömör-
lött meg. Szellemes, mivel férfiú lévén, a
falési élet magányában egész természetes-
nek fogja mindenki találni, hogy halálosan
belészeret az eszményi szépségű Constanze-
ba, a ki a finom és művelt párisi szerelmét
viszonozza is. Már minden előkészület egm

van téve a házassághoz, a midőn kiderül, hogy de Genne nős ember, egy méltatlan és könnyelmű párisi delnőnek különváltan élő férje. De Glenne ezt őszintén bevallja, valamint bevallja azt is, hogy a nő elől menekült a falusi magányba. Miután pedig épen akkoriba hozták be a francia parlamentben az elválasztási törvényt, a mely kimondja, hogy bizonyos esetekben a törvény egyoldalul is elválaszthatja a házasságokat, emellett fogva ő szabad, Isten és emberek előtt felemelt fővel ruházhatja a nevének az inádot Constancejára. Csakhogy Constance kisasszony egészen másképpen gondolkodik. Ő ugyanis véletlenül országgyűlési képviselő volna, aligha ellene nem szavazna a polgári házasságnak, mert az ő elve is az, hogy a házasság szentség és ha csak a hatóság adja a házastársakat össze, ahhoz az Istennek semmi köze, mert nincs is ott jelen. Már pedig a katolikus hit nem ismer házasságok között elválást, ő pedig polgári uton nem akceptálja a házasságot. Az apa hiába kapacitálja, hogy az a „néhány páter noster” nem teszi boldogabbá a házasságot, a leány hajthatatlan marad. Oriási lelki küzdelmek követik ez elhatározását, de álláspontjából mit sem enged. Lelkének irtózatos háborgása közepette még azt is megteszi, hogy nagybátyjának a protestáns papnak kijelenti, hogy hajlandó áttérni a protestáns hitre, mert e hit koncedálja az elválás lehetőségét. De a szigorú és lelkiismeretes agg lelkész e rideg szavakkal tántorítja vissza: Gyermekem, az Istent nem lehet megcsalni! — A testi, lelkileg kétségbeesett leány erre smét lázasan keresi a kibontakozás lehetőségét és abnormis lelki állapotában már azt az ajánlatot teszi de Glennek (és ez a regény legkifogásolhatóbb és legmetámadhatóbb része) kész inkább szeretője lenni, mint a hitese felesége, mert ő vallása szent dogmái ellen vétetni nem bír. Ezt az ajánlatot az önérzékes férfi visszautasítja és ezzel vége mindennek. A jegyes eltávozik örökre és a csodaszép leány a maga lelkiismereti aggályai folytán aggleány marad és holtá napjáig tűnődik az ő boldog emlékei felett.

Az elejétől mindvégig érdekesítőnek alakjai valóságos tanulmány alapján vannak jellemezve. Főként a három fiatal: Constance, de Glenne és Vidal orvos jelleven pazar színezéssel illusztrálva.

Igaz, hogy az olvasót a hősnő érthetetlen és még a végső kétségbeesés által, sem indokolható ajánlatával nagyon kiábrándítja és kellemetlen hideg zuhanyt bocsát hirtelen az illúzióra, de hát poetica licentia e váratlan fordulat ez mit sem von le az érdekességéből.

H u m o r.

Elöl kezdik.

Három hétig tanulmányozzuk, három hónapig szererjük egymást, három évig veszekedünk és — gyermekeink elülről kezdik. —

Hihetetlen.

Vilma: Nézd csak Lujza, itt jön egy kapitány.

Lujza: Szégyeld magad Vilma, már tizenegy éves vagy és még nem tudsz megkülönböztetni egy hadnagyot és egy kapitányt.

Biróságnál.

Duffi bíró: Mi a neve?

Női fogoly: (Gondolkozik.)

Duffi bíró: Ne gondolkozzék sokáig, mert annál vénebb lesz.

Fél.

Orvos: Miért nem iszik ön mint más-kor szokta.

Ügyvéd: Nem szabad. Tegnap is úgy leittam magamat, hogy kidobtam a pénzes levélhordót.

A vitorlák.

Czopákné: Az én férjem az éjjel megint 2 órakor vitorlázott haza.

Kezesné: Az enyém is. De látta volna csak, mily gyorsan bevonta a vitorláját, a mint ajiót nyitottam neki.

Csak a hang.

Hölgy: Gondolja ön, hogy egykor hirneves énekesnő leszek?

Uriember: Mindenesetre, — ahhoz már csak a jó hang hiányzik.

Az önmegtartás.

Mari: Nőül menél-e ahhoz az öreghez milliót végett?

Teréz: Ha milliót más uton szerezhetném meg — soha!

Nyilttér.*

Van szerencsém az igen tisztelt közönség becses tudomására adni, hogy lakásomat Budapestről Csongrádra téve át,

ORVOSI GYAKORLATOMAT

az orvosi tudományok minden ágából megkezdtem.

Med. Univ.

DR. GESMAI JÓZSEF,
egyetemes orvostudor.

Rendel: reggel 7—8. — D. u. 2—4.

Lakik: Főtéren a Futó-féle házban.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Vasuti menetrend.

Csongrádról indul	d. e.	—	—	9.22
Gátérre érkezik	—	—	—	9.57
Félegyházára	"	"	"	10.21
Szegedre ind. (sz. v.)	—	—	—	12.19
Szegedre érkezik	—	—	—	1.47
Budapestre ind. (gy. v.)	"	"	"	11.06
Budapestre érkezik	d. u.	—	—	1.25
Csongrádról ind.	d. u.	—	—	3.00
Gátérre érkezik	—	—	—	3.37
Félegyházára	"	"	"	4.01
Szegedre ind. (gy. v.)	—	—	—	4.44
Szegedre érkezik	—	—	—	5.45
Szegedre ind. (sz. v.)	—	—	—	8.02
Szegedre érkezik	—	—	—	9.35
Budapestre ind. (sz. v.)	—	—	—	4.55
Budapestre érkezik	—	—	—	8.50
Budapestről ind. (sz. v.) d. e.	—	—	—	8.30
Félegyházára érkezik	—	—	—	12.11
Csongrádra ind.	d. u.	—	—	12.25
Gátérre érkezik	—	—	—	12.53
Csongrádra	"	"	"	1.25
Szegedről ind. (gy. v.)	—	—	—	10.01
Félegyházára érkezik	—	—	—	11.04
Csongrádra ind.	—	—	—	12.25
Csongrádra érkezik	—	—	—	1.25
Budapestől (gy. v.) ind.	—	—	—	2.20
Félegyházára érkezik	—	—	—	4.43
Csongrádra ind.	—	—	—	5.10
Gátérre érkezik	—	—	—	5.38
Csongrádra	—	—	—	6.10
Szegedről ind. sz. v.	—	—	—	3.05
Félegyházára érkezik	—	—	—	4.39
Csongrádra ind.	—	—	—	5.10
Gátérre érkezik	—	—	—	5.38
Csongrádra érkezik	—	—	—	6.10

Felelős szerkesztő: ÉDER JÁNOS.

Kiadó laptulajdonos: SCHWARCZ SÁNDOR.

Hirdetések.

Essenciákat

rum, cognac, mindennemű szeszes italok, asztali likőrök és különleges-ségek azonnali elhibázhatatlan elkészítésére a legkittünőbb minőségben szállítok.

Azonfelül ajánlok 80 fokú vegyileg tiszta ecetesenczint kellemes ízű borecset és közönséges ecetek gyártásához. Leírások és használati utasítások ingyen mellékeltemek. 5—50

Kiváló eredményért kezeskedek.

Árlapot bérmentve küldök.

Pollák Károly Fülöp

Essenciák különlegességi gyára

P R A G.

Megbízható ügynökök kerestetnek.

Minden köhögés

ugymint hurutos lélekzési akadályok, hőkurut, mellbetegség, szűkmellűség, tüdőbajok, rekedtség, torokfajdalmak leggyorsabban gyógyítható a már évek óta a legkittünőbb orvosok által készített és ajánlva Mittel: Szt. Georgs thea által. 1 csomag ára 50 kr. a hozzá tartozó Szt. Georgs hurutpor 1 doboz ára 50 kr. pontos használati utasítással.

A hatása a fönt ajánlt gyógyszernek néhány nap alatt észlelhető.

2 csomagnál kevesebb nem küldetik el. Posta csomagoknál 20 krt. számítunk csomagolás és szállító levél fejében.

A rendelések kizárólag a Szt. Georges gyógyszerertarhoz intézendők. Bács V/2. Vimmergeasse 33. szám. Az összeg előleges beküldése kívántatódik.